

روت

۱

نَعومی دُول اولیر

۱ او دوراندا کی قاضی لار تارئ خَلخینه حکم سؤرورلردی، او یئرده بیر سَخْت قَحطلوق دؤشدو. یهودا ولایتی نینگ بیت لَحِم شَهَریندن بیر کیشی، آروادی و ایکی اوغلو اینن واری بئلینه، موآب دیارینا کؤچدیلر، تا بیر مُدّت اؤردا زندلیگ ائده لر. ۲ او کیشی نینگ آدی اِلِیْمِک ایدی. آروادی نینگ آدی نَعومی و ایکی اوغلونونگ آدی مَحلون و کِلِیون ایدی. اوللار اِفْرَاتلی لاردان ایدی لر کی یهودا ولایتی نینگ بیت لَحِم شَهَرینده زندلیگ ائدیرلر ایدی. اوللار موآب دیارینا گئدیلر و اؤردا قالدیلار. ۳ آما نَعومی نینگ آری اِلِیْمِک اؤلدو. نَعومی قالدی و ایکی اوغلو. ۴ نَعومی نینگ اوغول لاری موآبلی قیزلر ایئن ائولندیلر. او قیزلر نینگ بیرسی نینگ آدی عُرْبه ایدی و او بیرسی نینگ آدی ده روت ایدی. اوللار اون ایله یاخین اؤردا زندلیگ ائدیلر. ۵ مَحلون و کِلِیون ده اؤلدولر و بئله، نَعومی هم اوغول سیز، هم ده آر سیز قالدی.

روت نینگ وفاسی نَعومیه

۶ بیر مُدّت دن سورا نَعومی توردو آیاقی تا گلین لری ایئن موآب دیاریندان بیت لَحِم شَهَرینه گئری گئده، بو سَبْریه کی موآب اکی نلرینده ائشیتیمیشدی کی رَب اؤز خَلخی نینگ کؤمکینه گلیمیش و اوللارا چؤره ک وئرمیش. ۷ بئله، نَعومی، او یئردن کی ایکی گلینی ایئن زندلیگ ائدیردی، چیخدی تا یهودا ولایتینه گئری دؤنه. ۸ آما نَعومی ایکی گلینینه دئدی: «گئدیز، هر بیرینز اؤز بووآسی ائوینه دؤنسون. ائله اوله یین کی سیز او مَرحوم لارا و منه خوب لیگ ائدینز، رَب ده سیزه خوب لیگ ائدسین. ۹ رَب ائله ائدسین کی، هر بیرینز آر ائوینده آسایشینز اولار.» اوندان سورا دا گلین لری نی ماچ ائدی و اوللار سَس چکدیلر و آغلادیلار. ۱۰ گلین لری اونا دئدیلر: «یو، بیز ده سنینگ اینن سنینگ خَلخینگ یائینا

دوئَرک.» ^{۱۱} آما نَعومی دئدی: «قیزلَریم، بؤکولینز؛ نه ایچی منیم اینن گلینز؟
 بئیه حلی قارنیمدا اوغول وار کی، سیزه آر اولا؟ ^{۱۲} قیزلَریم، بؤکولینز؛ اؤز یولونزو
 گئدینز، بو سَبریه کی من آرَه گئدمک ایچی چوخ قَریَم. حتی اگر دئسم کی، حلی
 امید واریم، و ائله بوگئجه ده آرَه گئدم و ایکی اوغول ده دوغام، ^{۱۳} سیز
 اوللارینگ بویوک اولماگی نانچاز صَبر ائدرینز؟ آرَه گئدمینز؟ یو، قیزلَریم! منیم
 جانیم سیزینگ خاطرینزه آچی زهر دیر. بو سَبریه کی رِب آلینی منیم ضدیمه
 اوخاری ائدمیش.» ^{۱۴} اوللار گئنه سَس چکدیلر و آغلادیلار. عَریه قاین آناسینی
 ماچ ائدی، آما روت قاین آناسینا یاپیشدی.

^{۱۵} نَعومی روتا دئدی: «باخ، قاین آروادینگ اؤز خَلخی و اؤز تارئلاری یانینا
 دؤنموش؛ گل سن ده قاین آروادینگ قولونجوندان دؤن.» ^{۱۶} آما روت دئدی:
 «بئلمی مجبور ائدمه تا سنی ویل ائدم و آردینگ سورا گلَمکَدَن دؤنم. هر یئرَه
 کی سَن گئدینگ، من ده گئدرَم و هر یئرَه کی سَن منزل ائدینگ، من ده منزل
 ائدرَم. سَنینگ خَلخینگ، منیم خَلخیم، و سَنینگ تارینگ منیم تاریم اولور.
^{۱۷} هر یئرَه کی سَن اؤلهینگ، من ده اؤرُدا اؤلهَرَم و ائله اؤرُدا ده تورپاقا
 تاپشیرولارام. اگر اؤلومَدَن آیری بیر زاد منی سَنَدَن آیرسا، رِب منه سَخَت جزا
 وئرسین.» ^{۱۸} اوندَا کی نَعومی گؤردو کی روت چوخ اِصرار ائدیر کی اؤنونگ اینن
 گئده، داها هئچنه دئمهدی.

روت اینن نَعومی نینگ دؤنمکی

^{۱۹} بئله، ایکی سی ده یولا دؤشدولار و بیت لَحِم شَهرینه ائتیشدیلار. بیت لَحِم
 ایچینه گئنده، بوتون او شَهرینگ آدامی اوللارینگ گؤرمکینَدَن جوشدولار.
 آروادلار دئییرلردی: «بو نَعومی دیر؟» ^{۲۰} نَعومی اوللارا دئدی: «داها منی نَعومی
 چاغیرمایز؛ داها منیم آدیمینگ معنسی شیرین دهیل؛ بوندان سورا منی مارا
 چاغیرینز، یعنی آچی. چونکی قادر تارئ منیم زندلیگیمی آچی ائدمیش. ^{۲۱} من
 دؤلُو گئتدیم، آما رِب منی خالی گئری گتیرمیش. ایندی کی رِب منی دَلیل
 ائدمیش و قادر تارئ باشیما مُصیبت گتیرمیش، نه ایچی منی نَعومی
 چاغیراینز؟»

^{۲۲} بئله اولدو کی، نَعومی بؤکولدو و موآبلی گلینی روت دا کی موآب دیاریندان
 گلَمیش ایدی، اؤنونگ اینان گلدی. آریا بیچمک زامانی نینگ اُولی ایدی کی
 اوللار بیت لَحِم شَهرینه گلدیلر.

روت اینن بوغزینگ گوروشمکی

۱ نَعومی نینگ بیر وارلی قوحوم واریدی کی آری اوباسیندان ایدی. او کیشی نینگ آدی بوغز ایدی و ایلیمک طایفاسیندان ایدی. ۲ بیر گون موآبلی روت نَعومیہ دئدی: «قوی تا اکینلر اوستونه گئدم و اگر بیر نینگ گوزونده لطف بولدوم او آدامینگ قولونجوندان، قالان خوشالاری بیغم.» نَعومی اونا دئدی: «گند قیزیم.» ۳ روت یولا دؤشدو و اکینلر اوستونه گئتدی. روت اکین بیچنلرینگ قولونجوندان، قالان خوشالاری بیغیردی. قصادان اکینلرینگ بیر یئرینه گلدی کی او یئرینگ آیہ سی، بوغز ایدی کی ایلیمک طایفاسیندان ایدی. ۴ ائله او موقع بوغز بیت لجم شہریندن گلدی و اکین بیچنلرہ دئدی: «رَب سیزینگ اینن اولسون!» اوللار جواب وئردیلر: «رَب سنہ برکت وئرسین!» ۵ اوندا بوغز او جاہال آدامدان کی اکین بیچنلرہ باشی ایجیندہ ایدی و ناظرلیگ ائدیردی، خبر آلدی: «بو جاہال آرواد کیمینگ دیر؟» ۱ اکین بیچنلرینگ ناظری جواب وئردی: «بو ائله او موآبلی جاہال آرواد دیر کی نَعومی اینان موآب دیاریندان گئری گلدی. ۷ بو آرواد منہ دئدی: ”خواہش ائدیرم قوی تا من یئرہ تۆکولن لری بیغم و اکین بیچنلرینگ قولونجوندان گئدم و تۆکولن خوشالاری بیغم.“ پس گلدی و سحر ناماچاغیدان بری ایش گورور و فقط قلینجہ یورناقینی آلمیش.»

۸ اوندا بوغز روتا دئدی: «قیزیم، منہ قولاق آس، خوشا بیغمگ ایچی آیری اکینلر اوستونه گئدمہ و بو اکینی ویل ائدمہ. بوردا منیم جاہال کنیزلریم اینن قال. ۹ گوزونگ اکین بیچنلرینگ بیچدیگی اکیندہ اولسون و اوللارینگ قولونجوندان گئد. بورداکی اکین بیچن جاہال کیشی لره قَدغن ائدمیشم کی سنہ آل وورمایا لار. سویوز اولاندا، کیزہ لر یانینا گئد و جاہال لار چکدیگی سودان ایچ.» ۱۰ اوندا روت ایز اوستونه یئرہ دؤشدو، بوغزدن تَشگر ائدی و دئدی: «نہ ایچی سیزینگ گوزونزدہ لطف بولموشام کی بئله منیم قیدیمدہ یینز، من کی بیر غریم؟» ۱۱ آما بوغز اونا جواب وئردی: «ہر ایش کی آرینگ اؤلندن بری قاین آنانگ ایچی گورموشینگ، واری منہ دئیلمیش. بو کی نہ یین آنا بووآینگی و اؤز تورباقینگی ویل ائدینگ و گلدینگ بیر خَلخ یانینا کی ایلرتر اوللاری ہنچ تانیمئیردینگ. ۱۲ رَب، سنینگ بو ایشینگ عَوْضینی وئرسین! رَب، بو خَلخینگ

تاریسی، سنہ بیر بویوک اجر وٹرسین. اٹله او تارئ کی سن اؤنونگ پَر و بالی آلتیندا پناه توتمیشانگ.»^{۱۳} او زامان روت دئدی: «آقام، من سنینگ گوزونگده لطف بولموشام. هرچند کی هئچ کنیزلرینگدن ده دهیلم، اما منیم اؤره کیمه قوت وٹرمیشینگ و مهربان لیگ اینان بو کنیزینگ اینان دانیشمیشانگ.»

^{۱۴} خورکی یئمک موقع سی بوغز روتا دئدی: «گل بورا و بو چؤره کدن یی و تیکینگی باتیر شرابا.» او زامان روت اکین بیچنلر یانینا اوتوردی و بوغز اونا قوورغا وئردی. روت قارنی دؤلوسو یئدی و خورکیسیندان بیر آزجه دا قالدی. ^{۱۵} اوندا کی روت توردو آیقی تا گئده خوشا ییغه، بوغز، اکین بیچن جاهال کیشی لره فرمان وئردی و دئدی: «قویینز تا قودالار آراسیندان خوشا ییغه و اونا تشر ائدمینز. ^{۱۶} قودالار آراسیندان دا بیر آز چیخارتینگ و اؤنونگ ایچی قویینز تا ییغه. اؤنو هیله مینز.»

^{۱۷} روت قزنگی دؤشانانچاز اکین اوستونده خوشا ییغدی و او خوشالاری کی بیغمیش ایدی دؤیدو و ایگیری کیلویا یاخین آرپا اولدو. ^{۱۸} اوندان سورا دا او آرپایی گؤتوردو و شهره گئتدی. قاین آناسی اؤنونگ ییغدیگینی گؤردو. روت یئدیگی و دویدوگی خورکی نینگ قالیقینی دا، چیخارتدی و قاین آناسینا وئردی. ^{۱۹} قاین آناسی روت دان خبر آلدی: «بوگوؤن هاردا خوشا ییغدینگ؟ هاردا ایش گؤردینگ؟ تارئ سنینگ قیدینگده اولان آداما، برکت وٹرسین!» روت دا قاین آناسینا تعریف ائدی کی کیمینگ ایچی ایش گورموش و دئدی: «او کیشی نینگ آدی کی بوگوؤن اؤنونگ یانیندا ایش گوردوم، بوغز دیر.» ^{۲۰} نعو می گلینینه دئدی: «زب بو آداما برکت وٹرسین. او زب کی اؤز مهربان لیگینی اؤلولردن و دئزی لردن دریغ ائدمئیر!» نعو می بونو ده روتا دئدی: «بو کیشی بیزیم یاخین قوحوموموز دور. او بیزیم بیر قئیم لریمیزدان دیر.» ^{۲۱} موآبلی روت دئدی: «بوندان برگذر بونو ده منه دئدی کی: "اوندايانچاز کی نوکرلریم اکینیمینگ واریسینی بیچلر اوللارینگ قولونجوندان اوللارا یاخین قال."» ^{۲۲} نعو می، اؤز گلینی روتا دئدی: «قیزیم، خوب دیر کی بوغز جاهال کنیزلری یانی سورا ایش گؤزینگ، تا ائدمیه کی بیر آیری اکین اوستونده بیر کیشی بیر پئس ایش باشینگا گتیره.» ^{۲۳} بئله روت، اوندایانچاز کی آرپا و بوغدانینگ بیچمکی تۆکندی، بوغز جاهال کنیزلری اینان قالدی تا خوشا ییغه. روت قاین آناسی اینان بئلینه زندلیگ ائدی لردی.

روت و بوغز جاخرمنده

۱ بیر گون روتینگ قاین آناسی، نعو می بئلسینه دئدی: «قیزیم، سنینگ آسایشینگ فکرینده اولمایاسیم تا سنده راحت زندلیگ ائدینگ؟ ۲ بئیه ائله بو بوغز کی سن اؤنونگ جاهال کنیزلری اینن ایدینگ، بیزیم قوحوم و خیشیمیز دهپیل؟ باخ او بو گئجه جاخرمنده دیر تا آریا آسدیره. ۳ سن ده حمام ائد، اؤزونگه عطر وور و خوب رخت گئی و جاخرمنه گئد، اما اوندایانچاز کی او کیشی نینگ یئمک-ایچمکی تۆکنمه میس اؤزونگو اونا تانیدیرما. ۴ اما اوندا کی اوزانیر یاتا، هوش وئر گور هارا یاتیر. اوندان سورا دا گئد قیچلری اوستونه آچ و آیاق ایجینه اوزان، او سنه دئیهر کی نیجه ائدینگ.» ۵ روت دئدی: «هر ایش کی دئییرینگ، گوررم.»

۶ اوندا روت جاخرمنه گئتدی و ائله او طور کی قاین آناسی اونا فرمان وئرمیش ایدی، ائدی. ۷ اوندا کی بوغز یئدی و ایچدی و کیفی کوک اولدو، گئتدی تا خرمینگ آردینا یاتا. روت ده یوآش گلدی، بوغزینگ قیچلری اوستونو آچدی و ائله اؤردا اوزاندی. ۸ گئجه یاری بیردن بوغز اوخودان سیچیردی و بؤکولدو، بیردن گوردو کی آیاق ایجینده، بیر آرواد یاتمیش! ۹ بوغز آروادا دئدی: «سن کیمینگ؟» روت جواب وئردی: «منم سنینگ کنیزینگ، روت. بال و پرینگی بو کنیزینگ اوستونه آچ، بو سبریه کی سن منیم بیر یاخین قوحوم و خیشیمینگ و منه بیر قئیمینگ.» ۱۰ بوغز دئدی: «قیزیم، رب سنه برکت وئرسین. سنینگ ایندیکی مهربان لیگینگ کی سمئیرینگ الیملیک سؤیو کسילה، او اولکی مهربان لیگینگ ده آرتیق دیر، چونکی گؤزونگ جاهال کیشی لر قولونجوندا دهپیل، چه وارلی، چه یوخسول. ۱۱ قیزیم ایندی داها قورخما. هر ایش کی سئینگ، سنینگ ایچی گورهرم. چونکی بو شهرینگ واری آداملاری بیلیرلر کی سن بیر باغرضه آروادانگ. ۱۲ دؤز دئییرینگ کی من سنه بیر قئیمم، اما حلّی ده بیر مندن یاخین تر قئیم وارینگ. ۱۳ بوگئجه بوردا قال و اگر صابا او آدام قئیم لیگ وظیفه سینی سنینگ حقیقنده یئرینه ائتیرتدی، قوی تا ائده، اما اگر سئمه دی بو وظیفه یی یئرینه ائتیرده، رتینگ دئری لیگینه آند ایچیرم، کی او زامان من اوزوم قئیم لیگ وظیفه سینی یئرینه ائتیردرم. ایندی ده سحر نچاز بوردا یات.»

۱۴ بئله روت سحر نچاز بوغزینگ آیاق ایجینه یاتدی و سحر ناماچانی کی

ہنیز گۆز گۆزو گۆرمئیدی توردو آیاقی. بو سبریه کی بوغز دئمیشدی: «هنچ گس بيلمه سین کی، بیر آرواد جاخرمنه گلدی.»^{۱۵} بوغز روتا دئدی: «آتگینگ بالینی آلینگه آل.» روت آتگینگ بالینی آلدی آلینه، بوغز ده آلتی اؤلچو آریا تۆکدو روتونگ آتگی ایچینه و وئردی بئلسینه. اوندان سورا دا روت شہره گئتدی.^{۱۶} روت، اؤز قاین آناسی یانینا گلنده، قاین آناسی اونا دئدی: «نیجه اولدو قیزیم؟» پس روت واری او ایشلری کی بوغز، اؤنونگ ایچی گۆرموشدو، نعویمه دئدی،^{۱۷} و بونو ده دئدی کی: «او منه بو آلتی اؤلچو آریای و وئردی و دئدی: ”آلی خالی قاین آنانگ یانینا بؤکلمیه سینگ.“»^{۱۸} نعویمی دئدی: «قیزیم طاقت ائد، گۆر بو ایشینگ آخوری نیجه اولور، چونکی بو آدام تا بوگۆن بو ایشی تۆکدمه یه، آرام توتماز.»

۴

بوغز قییم لیگ وظیفه سینی یئرینه ائتیردیر

^۱ بوغز شہر دروازاسینا یعنی اؤرا کی آغ سقلر اوتوریلاردی و حکم ائدیرلردی، گئتدی و اؤردا اوتوردو. ائله او موقع بوغز دئدیگی قییم اؤردان گچیردی. بوغز اونا دئدی: «یولداش، بری گل و بوردا اوتور.» او ده گلدی و اوتوردو.^۲ بوغز، شہر آغ سقل لری نینگ اون نفرینی گتیردی و دئدی: «سیز ده اوتوریز.» اوللار ده اوتوردیلار.^۳ اوندا بوغز او قییمه دئدی: «موآب دیاریندان گئری گلن نعویمی، او تیکه یئری کی قوحوموموز، ایلمیک کی ایدی ساتیر.^۴ من ده اؤز یانیمدا دئدیم، قوی سنی خبر ائدم و دئیهم کی: ”بوردا اوتورانلارینگ حضوروندا و خلخیمینگ آغ سقل لری حضوروندا بو یئری آل.“ اگر سن بو یئری آلیرانگ، پس آل. اما اگر آلمئیرانگ، دئی تا من بیلیم، چونکی سندن آیری هنچ گس یوخدور کی بو وظیفه یی یئرینه ائتیرده. من، سندن بیر آیاق گئری ترم.» او کیشی دئدی: «بو یئری آلام.»^۵ اوندا بوغز دئدی: «او گۆن کی او اکین یئرینی نعویمی دان آلانگ، اؤنونگ مرحوم اوغلونونگ دول آروادینی ده آلا سینگ. یعنی ائله او موآبلی روتو. تا بئله او مرحومینگ آدی همیشه ایچی اؤز میراثی اوستونده قالا.»^۶ اما او قییم، دئدی: «من او یئری اؤزومه آلا بیلیم، تا ائدمیه کی منیم اؤز میراثیم اینان قریشه. منیم قییم لیگیم وظیفه سینی سن یئرینه ائتیرد بو سبریه کی من قییم لیگ وظیفه سینی یئرینه ائتیرده بیلیمئیرم و یئری آلا بیلیمئیرم.»

۷ او دوراندا تارئِ خَلخی نینگ رسمی بو ایدی کی هر وخت بیر آدام سئیه ایدی کی قَیم لیگ وظیفه سینی و یئر آلماگینگ حَقینی بیر آیری آداما وئره، آیاق قابی سینی اؤز قیچیندن چیخاردیردی و او آداما وئیردی. بو ایش معامله پی خَلخ ایچینده اعتبارلی ائدیردی. ۸ پس اوندا کی او قَیم، بوغزه دئدی: «سن بو یئری اؤزونگه آل.» اؤز آیاق قابی سینی قیچیندن چیخارتدی و وئردی بوغزه. ۹ اوندان سورا بوغز آغ سَقَل لره و واری خَلخه دئدی: «سبز بوگؤن شاهدینز کی من، هر نه پی کی ایلمیک کی ایدی و هر نه پی کی کلیون و محلون کی ایدی، نَعومی دان آلمیشام. ۱۰ موآبلی روتو ده کی محلونینگ دول آروادی دیر، اؤزومه آروادلیگه آلیرام تا او مَرحومینگ آدی همیشه ایچی اؤز میراثی اوستونده قالا و اؤنونگ آدی کاکالاری آراسیندا و شَهری نینگ آغ سَقَل لری آراسیندا باتمایا. بوگؤن سبز بو ایشینگ شاهد لری یینز.» ۱۱ اوندا واری دروازا یانیندا ییغیلن خَلخ و آغ سَقَل لر دئدی لر: «بیز شاهدک. رِب سنینگ ائوینگه گلن آروادی، راحیل و لیته له یین ائدسین کی بیزیم خَلخیمیز بو ایکی آرواددان آیاق توتدولار. اولسون کی افراتلی لر آراسیندا دؤز عمل ائدینگ و بیت لجمده آد و سان آچانگ، ۱۲ و او نَسَل طریقیندن کی رِب بو جاهال آرواددان سنه وئره، سنینگ اوبانگ، فِرِص نَسلی له یین اولا کی تامار، یهودا ایچی دوغدو.»

بوغز این روتینگ ائولنمکی

۱۳ بنله اولدو کی بوغز روتو آلدی و روت اؤنونگ آروادی اولدو. بوغز اؤنونگ اینان یاتدی. رِب روتا قَوّت وئردی و روت اوشاقلی اولدو، و بیر اوغول دوغدو. ۱۴ اوندا آروادلار نَعومیه دئدی لر: «رَینگ آدینا حمد و ثنا اولسون کی، بوگؤن سنی قَیم سبز ویل ائدمه دی. اؤنونگ آدی تارئِ خَلخی آراسیندا تانلیسین. ۱۵ بو اوغول سنینگ جانینگ تازا ائدسین و قَری لیگینگده سنی ساخلاتسین. چونکی سنی چوخ سئین گلینینگ، کی سنه یئندی اوغولدان ده یئی ایدی، اونو دوغوموش.» ۱۶ اوندا نَعومی اوشاق قوجاقینا آلدی، اَنگینه قَوّیدو و اونا آیه چیخیردی. ۱۷ قونشو آروادلار او اوشاقا آد قَوّیدولار، دئیر لردی: «نَعومی ایچی بیر اوغول دوغولموش.» و اؤنونگ آدینی عوبید قَوّیدولار. او، یَسا بووآسی اولدو، یَسا دا داوود پادشاه بووآسی اولدو.

داوود پادشاهینگ شَجَره نامه سی

۱۸ فِرِص نَسلی بودور: فِرِص حِصرون بووآسیدی. ۱۹ حِصرون رام بووآسی

ایدی، رام عَمّیناداب بووآسی ایدی، ^{۲۰} عَمّیناداب نَحشون بووآسی ایدی،
نَحشون سَلمون بووآسی ایدی، ^{۲۱} سَلمون بووآسی ایدی. بووآسی ایدی. بووآسی ایدی.
بووآسی ایدی، ^{۲۲} عوبید یسا بووآسی ایدی و یسا داوود پادشاه بووآسی ایدی.

